

SPIS TREŚCI

Przedmowa do wydania drugiego	7
-------------------------------------	---

1. POZANAUKOWE A NAUKOWE ŹRÓDŁA WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

1.1. Pozanaukowe źródła wiedzy o społeczeństwie	9
1.1.1. Wiedza tradycyjna.....	9
1.1.2. Wiedza pochodząca z doświadczenia życiowego	10
1.1.3. Wiedza zdroworozsądkowa	10
1.2. Naukowe źródła wiedzy o społeczeństwie	11
1.3. Przeszkody w zdobywaniu obiektywnej wiedzy o społeczeństwie	12
1.3.1. Specyficzne właściwości przedmiotu badań	13
1.3.2. Problemy natury metodologicznej.....	13
1.3.2.1. Spory o to, co badać.....	14
1.3.2.2. Spory o to, jak badać	15
1.3.3. Cechy samego badacza	18
1.4. Sposoby dążenia do obiektywności	19

2. WARSTWA TEORETYCZNA W SOCJOLOGII

2.1. Pojęcia	20
2.2. Prawa i inne typy uogólnień	22
2.3. Teoria.....	26

3. BADANIA EMPIRYCZNE W SOCJOLOGII

3.1. Specyfika empirycznych badań socjologicznych	29
3.2. Cele empirycznych badań socjologicznych	29
3.3. Rodzaje badań empirycznych	30
3.3.1. Badania teoretyczne a stosowane	30
3.3.2. Badania weryfikacyjne a badania diagnostyczne	31
3.4. Problemy etyczne w empirycznych badaniach socjologicznych.....	32
3.4.1. Uzyskiwanie świadomej zgody na udział w badaniach	32
3.4.2. Zachowanie poufności informacji	33
3.4.3. Zachowanie prawa do prywatności	33

3.4.4. Zabezpieczenie przed negatywnym wpływem udziału w badaniach	33
3.4.5. Pogodzenie interesów socjologa i sponsora	34
3.4.6. Unikanie nakłaniania do udziału w badaniach osób słabszych (zależnych od innych)	34
3.5. Motwy wyboru przedmiotu i problematyki badań	36
3.6. Projekt badań i sprawy, które powinny być w nim uwzględnione	38
3.6.1. Określenie przedmiotu i problematyki badań	38
3.6.2. Założenia badawcze	43
3.6.3. Przyjęcie hipotez naukowych	43
3.6.4. Przeglądanie literatury	50
3.6.5. Ustalenie jednostki analizy	51
3.6.6. Rozważenie rozmiarów ewentualnej reaktywności badanych	51
3.6.7. Rozstrzygnięcie, czy badania mają obejmować różne grupy w tym samym czasie, czy tę samą grupę, ale w różnych okresach	52
3.6.8. Dobór próby	52
3.6.9. Określenie czasu badań	57
3.6.10. Oszacowanie kosztów badań	58
3.7. Gromadzenie danych	59
3.7.1. Struktura formalna danych	59
3.7.2. Zasady gromadzenia danych	59
 4. POMIAR W EMPIRYCZNYCH BADANIACH SOCJOLOGICZNYCH	
4.1. Zasady dokonywania pomiaru	61
4.2. Dokładność pomiaru	62
4.3. Poziomy pomiaru i typy skal	63
4.3.1. Skala	63
4.3.2. Trafność i rzetelność skali	64
4.3.3. Typy skal	65
4.3.4. Przykłady skal najczęściej stosowanych w badaniach socjologicznych	66
4.3.4.1. Skala Likerta	66
4.3.4.2. Skala Thurstone'a	67
4.3.4.3. Skala semantycznego zróżnicowania	68
4.3.4.4. Skalogram Guttmana	69
4.3.4.5. Skala Bogardusa do pomiaru dystansu społecznego	70
4.3.5. Błędy w budowie skali	71
 5. METODY BADAŃ I ICH RODZAJE	
5.1. Metoda badań i zasady jej doboru	72
5.2. Rodzaje metod	73
5.2.1. Metoda badań terenowych	74
5.2.2. Metoda reprezentacyjna	77

5.2.3. Metoda eksperymentalna	78
5.2.4. Metoda badań na materiałach historycznych	81
5.2.5. Metoda socjometryczna	83
5.2.6. Metoda panelowa	91
5.2.7. Metoda analizy treści	96
5.2.8. Metody projekcyjne	99

6. TECHNIKI OTRZYMYWANIA MATERIAŁÓW

6.1. Pojęcie techniki	103
6.2. Podział technik otrzymywania materiałów	104
6.3. Techniki obserwacyjne	107
6.3.1. Pojęcie obserwacji	107
6.3.2. Okoliczności obniżające wartość danych obserwacyjnych	110
6.3.2.1. Zjawisko apercpcji	110
6.3.2.2. Cechy dobrego obserwatora	111
6.3.2.3. Przygotowanie i prowadzenie obserwacji	112
6.3.3. Rodzaje obserwacji	113
6.3.3.1. Obserwacja standaryzowana i niestandaryzowana	113
6.3.3.2. Obserwacja w warunkach naturalnych i w warunkach sztucznych	115
6.3.3.3. Obserwacja uczestnicząca i obserwacja nieuczestnicząca	115
6.3.4. Zastosowanie technik obserwacyjnych	120
6.3.5. Kontrola wyników obserwacji	121
6.3.6. Sporządzanie notatek z obserwacji	121
6.4. Techniki wywiadu	123
6.4.1. Specyfika wywiadu na tle innych technik opartych na wzajemnym komunikowaniu się	124
6.4.2. Rodzaje wywiadów	125
6.4.3. Zakres czynności ankietera	131
6.4.4. Nawiązanie kontaktu z respondentem i uzyskanie jego zgody na wywiad	132
6.4.5. Listy zapowiednie	133
6.4.6. Aranżacja sytuacji wywiadu	133
6.4.7. Sztuka prowadzenia wywiadu	137
6.4.7.1. Tworzenie przyjaznej atmosfery	137
6.4.7.2. Pozyskiwanie wyczerpujących wypowiedzi	140
6.4.7.3. Stwarzanie satysfakcji emocjonalnej respondentowi w trakcie wywiadu	143
6.4.8. Zaufanie do pracy ankierów	145
6.4.9. Błędy ankierskie w wywiadzie	146
6.4.9.1. Błędy zakłócające komunikowanie się między ankierem a respondentem	146

6.4.9.2. Błędy zakłócające komunikowanie się ankietera z badaczem	147
6.4.10. Wpływ niektórych czynników niezależnych od ankietera na przebieg procesu komunikowania się z respondentem	148
6.5. Ankieta	150
6.5.1. Ankieta a wywiad kwestionariuszowy	150
6.5.2. Typy ankiet	152
6.5.3. Ankiety ewaluacyjne	155
6.6. Problemy budowy kwestionariusza	157
6.6.1. Pytanie kwestionariuszowe i różne jego koncepcje	157
6.6.2. Rodzaje pytań	162
6.6.3. Odpowiedzi i ich typologia	175
6.6.4. Kodowanie odpowiedzi na otwarte pytania ankiet, wywiadów oraz innych wypowiedzi niestandardyzowanych	177
6.6.5. Układanie kwestionariusza	180
6.7. Dokumenty osobiste	204
6.7.1. Istota dokumentów osobistych	204
6.7.2. Zalety i wady dokumentów osobistych	205
ZALECANA LITERATURA	209